

N.Y.C. TIME
זמן הדלקת נרות - 6:45
סוף זמני ק"ש - 9:29
10:05 -
סוף זמן תפלה - 11:05
דף היומי לש"ק: ב"מ י"ז

בס"ד, עש"ק פ' פקודי - שנת תשע"ט לפ"ק

פרשת פקודי

בקהלת רבה (פ"ט:י"א) מבואר יותר: א"ר אחוה ברי' דר' זירא, שני דברים דיבר יהושע בפני משה ולא נגמל חן בעיניו, ואלו הן: אחד במינוי הזקנים, ואחד במעשה העגל. במינוי הזקנים, דכתיב (במדבר יא:כט) "אדוני משה כלאם" וכו' ואחד בעגל, שנאמר (שמות לב:יז) "וישמע יהושע את קול העם ברעה". אמר לו משה, יהושע, אדם שעמיד להנהיג שררה על ששים רבוא אינו יודע להבחין בין קול לקול.

ושמא משום שהוכיח משה את יהושע על שאינו רואה בראיי ברורה את המצב שלפניו, חשש שמא לא ירצה לעמוד נגד המרגלים, ולכן התפלל עליו: קה יושיעך מעצת מרגלים (עיין רש"י במדבר יג:טז), ולבסוף עמד יהושע על דעתו - שהיתה ברורה - ולא נכשל בעצת מרגלים.

ויהושע למד היטב מתוכחת משה רבינו, ולבסוף כשביקש משה רבינו מאת הקב"ה ממלא מקום שיהי' "איש על העדה, אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו וגו'" (במדבר כז:יז), ופירש"י (שם טז): אמר לפניו, רבש"ע, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו.

והשיב לו הקב"ה: "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו" (שם:יח), ופירש"י: 'אשר רוח בו' - כאשר שאלת, שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

הרי שע"י שהי' יהושע מוכן לשמוע תוכחה ולתקן את עצמו, הי' יכול להבחין בין קול לקול, ולהבין וליילך כנגד רוחו ודעתו של כל אחד ואחד.

"אבני זכרון לבני ישראל" (לט:ז). במשך חכמה איתא: שיזכרו בני ישראל ששמותם חקוקים באפור לפני ה', ויתביישו לעשות עבירה. וכמו שאמרו גבי יוסף [ותתפשהו בבגדו לאמור וגו'] - באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו: יוסף! עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפור [ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותיקרא רועה זונות]? (סוטה לו:). והיה לבכס דבוק לה' שיזכרו מעלתם שהם נושאים את הכבוד.

בענין דיני מעלין בקודש ואין מורדין השייכים למזוזה

במנחות (צט). איתא: שמעלין בקודש ולא מורדין וכו' ומנא לן דאין מורדין? אמר רבי, דאמר קרא: 'ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו' (מי:ח). ומנלן דמעלין? אמר רבי אחא בר יעקב, דאמר קרא: "את מחתות לקול?!"

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח:כא). בספר מדרש יהונתן להג"ר יהונתן אייבשיץ זצ"ל איתא: בפסוק הקודם, "וכל יתדות למשכן ולחצר סביב נחושת", וסמך ל' "אלה פקודי המשכן משכן העדות". איתא בילקוט (עיין ש"ר פל"ה:ה) שיתדות המשכן היו של נחושת ולא של ברזל, משום דברזל מרמז על אדום, ומשכן עתיד ליחרב ע"י אדום, לכך לא רצה לרמז שיחרב ביהמ"ק ע"י אדום.

ואיתא ברש"י: 'המשכן משכן' - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל. והשתא אתי שפיר "וכל יתדות למשכן וגו' נחושת", וקצת קשה קושיית הילקוט, למה לא ברזל. וצ"ל שלא רצה לרמז שיחרב ע"י אדום. וקשה, מנ"ל שיחרב? ולכך נאמר "אלה פקודי המשכן" - שנתמשכן שתי פעמים, ודו"ק.

"ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה" (לח:כב). מעלה חשובה של מנהיג בישראל היא מדת 'מורה על האמת', וקבלת תוכחה מאחרים.

עה"פ "אשר נשיא יחטא וגו'" (ויקרא ד:כז), כתב רש"י: לשון 'אשרי' - אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו, קל וחומר שמתחרט על זדונותיו.

וכן מצינו בפרשתנו עה"פ "ובצלאל בן אורי וגו' עשה את כל אשר צוה ה' את משה", פירש"י: 'אשר צוה משה' אין כתיב כאן, אלא 'כל אשר צוה ה' את משה' - אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסניי. כי משה צוה לבצלאל לעשות תחילה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחילה בית ואחר כך משים כלים בתוכו. אמר לו [משה:] כך שמעתי מפי הקב"ה. אמר לו משה בצל קל היית, כי בוודאי כך צוה לי הקב"ה, וכן עשה - המשכן תחילה ואחר כך עשה הכלים.

וכן בפ' שמיני כשקצף משה על ששרפו שעיר מוסף של ראש חודש, והסביר לו אהרן את הטעם ששרפוהו, כתוב "וישמע משה וייטב בעיניו" (ויקרא י:כ), ופירש"י: הודה, ולא בוש לומר 'לא שמעתי' [אלא 'כך שמעתי ושכחתי'].

וגם יהושע קיבל תוכחה חריפה ממשה רבינו ולא השיב לו כלום: בפ' כי תשא, כשחטאו ישראל בעגל, נאמר: "וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה" (שמות לב:יז), והשיב לו משה: "אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה, קול ענות אנכי שומע" (שם:יח). ובירושמי (תענית פ"ד ה"ה) איתא: אמר משה, אדם שהוא עתיד להנהיג שררה על ששים ריבוא, אינו יודע להבחין בין קול לקול?!

החטאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פחים ציפוי למזבח כי הקריבום לפני ה' ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל" (במדבר יז:ד) - בתחילה תשישי מזבח, ועכשיו גופו של מזבח.

ועיין ברש"י בפ' בני העיר (מגילה כו. ד"ה אבל מכרו) שמביא מתוספתא: מעלין בקודש, דכתיב "ויקם משה את המשכן", בצלאל עשה, ומשה - שהיה גדול ממנו - הקימו. ולא מורידים - דכתיב "את מחתות החטאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פחים צפוי למזבח כי הקריבום לפני ה' ויקדשו וגו'", כיון שהוקדשו - הוקדשו, עד כאן.

הבה נעיין בכמה שאלות הנוגעות לנושא 'מעלין בקודש ואין מורידין' השייכים למזווה.

כפ"ה מהל' מזווה (ה"א) כותב הרמב"ם: ספר תורה שבלה ותפילין שבלו אין עושין מהן מזווה, ולא מן הגליונים של ספר תורה אין כותבין עליו מזווה, לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה.

ועיין בש"ך (יו"ד סי' רנ"ט סק"א) שכתב דמותר לשנות תשישי מצוה למצוה אחרת אפילו פחותה ממנו, דדוקא גבי תשישי קדושה אמרינן 'מעלין בקודש ולא מורידין' ולא לגבי תשישי מצוה. ולפ"ז, מזווה, כיון שהיא תשישי קדושה, אמרינן בה 'מעלין בקודש', ואין להעבירה למצוה פחותה ממנה.

והנה, דנו הפוסקים אם מותר להסיר מזווה שהיתה מונחת בפתח שחייב במזווה מן התורה, ולקבעה במקום שחייב רק מדרבנן.

בנוגע להסרת המזווה ולהניחה שהיא בטלה ממצותה, עיין בשאלות (פ' שלח שאלתא קכ"ו) שכתב: הוה דר בביתא וקבע ליה מזוואתא וקא נפיק ליה, אסיר למישקליה מינייה משום דקא מבטיל לה למצוה וכו'. ולדעתו, אם קובעים מיד בפתח אחר - מותר.

ועיין בספר האשכול (הל' מזווה) דאיתא שם: ועוד כתב גאון (תשובות הגאונים, שערי תשובה, קנ"ז) מזווה שנמצאת בין הספרים, מצוה לחזור ולקבעה בבית אחר, ולא להוציאה מקדושתה, עכ"ל. לדעתו, כמו שאסור ליטול את המזווה ממקום קביעתה לפי שמבזה אותה, כן יש מצוה לחזור ולקבעה בבית אחר שלא תהי' בטלה ממצותה (עיין בהעמק שאלה להנצי"ב על השאלות שם).

בספר המזווה (עמ' תנ"ח) איתא: כמה מהפוסקים האחרונים דנו לאסור מצד מה דקיי"ל בשו"ע (או"ח סי' קנ"ג סע' ה', יו"ד סי' ר"צ סע' א') אין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, ולכן מזווה שהיתה קבועה בפתח החייב מן התורה והוקבעה בפתח שחייבו מדרבנן או מספק, הרי הוא מורידה מקדושתה הקודמת. כן כתבו במזוהות מלכים (הלכה למשה, רי"ג), תשובות והנהגות (ח"א סי' תרמ"ט), חובת הדר (פרק א' סע' ט'), וכן צידד גם בשו"ת קנין תורה (ח"ב סי' נ"ה). וכן משמע ג"כ בשו"ת שלמת חיים (ח"ב סי' ק"ס).

איברא דאין זה דבר ברור כ"כ לאסור מטעם זה, שהרי הורדה מקדושה פירושה להשתמש בחפץ שקדושתו חמורה לצורך קדושה קלה, כגון לעשות מספר תורה פרשיות של מזווה, או לעשות מביהכ"נ ביהמ"ד וכל כיוצא בזה, שקדושת החפץ היא תוצאה מהשימוש בחפץ, דפרשה הכתובה לשם קדושת ס"ת חמורה יותר מאשר פרשה הכתובה לשם מזווה, אע"פ שכותב בשניהם אותה פרשה, מ"מ קדושת ס"ת חמורה יותר. ולכן כאשר משתמש בפרשה של ס"ת לשם מזווה, הרי הוא מורידה מקדושה, דפרשיות של מזווה אינם

קדושים כל כך. וכן בקדושת ביהכ"נ, שיש בו קדושה חמורה מצד מה שהוא משמש לביהכ"נ, ולכן כאשר משתמשים בו לצורך ביהמ"ד הרי זה פחיתות כבוד. משא"כ כאן, קדושת המזווה היא מחמת הפרשיות הכתובות בה, ולא מצד קביעתה במקום החייב במזווה, דמצד קדושת המזווה אין כלל חילוק האם היא קבועה או בטלה ממצותה, ולכן כאשר קובעים אותה במקום שאינו חייב במזווה, אין זה הורדה מקדושה כלל.

ועיין בספר שו"ת מחקרי הארץ (ה"ד יו"ד סי' ל"א) שדן בענין זה וכותב: אם יש חשש לקבוע את המזווה במקום שספק חייב במזווה, מצד מעלין בקודש ואין מורידין.

הנה ביו"ד [סי' ר"צ נפסק, ס"ת או תפילין שבלו, אין עושין מהם מזווה ואין כותבין אותה על גליוני ס"ת, לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה. וא"כ חזינן דשייך דין מעלין בקודש בס"ת ומזווה. אבל נראה דאינה דומה, דדוקא מס"ת למזווה שעושין שינוי מהותי בחפץ, דאז הוי הורדה מקדושה לקדושה. אבל כאשר אין עושין שינוי מהותי בחפצא של הקדושה, לא אמרינן מעלין בקדושה ואין מורידין, כיון דהמזווה עומדת בקדושתה ובכשרותה, בין אם היא קבועה על הפתח ובין אם היא מונחת על השלחן, וכיון שאין איסור להוריד מזווה אם נותן אחרת תחתיה, א"כ יכול גם ליתנה על פתח שהוא חייב רק מספק, כיון דסוף סוף הקדושה היא אותה קדושה. ורק כשיש מזווה בפתח, הפתח מקבל קדושה מהמזווה, אבל אין המזווה ממעילת כאשר היא על הפתח.

אמנם ראיתי למו"ר הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל בספרו מנחת שלמה (ח"ב סי' צ"ז אות כ"ד) שכתב כמו הסברא המובאת בשאלה, וז"ל: ובנוגע להעברת מזווה ממקום חיוב למקום מסופק, מצד הסברא נראה דאסור מפני שזה ממש הורדה להשתמש במזווה שזכתה למצות מזווה להשתמש בה למקום שהוא ספק פטור (ועיין מ"ב סי' ט"ו סק"א), עכ"ל.

ומסיק המחקרי לב: ולכן מכיון שנראה שמו"ר הגרש"ז זצוק"ל אמר זה רק דרך הערה מצד הסברא, ולא קבע עצמו על זה לדבר הלכה, יראה דמעיך הדין אין בזה חשש של הורדה מקדושה לקדושה, כיון דכאשר המזווה מונחת בקופסה אינו מקיים בה מצוה, ואם נתנה בפתח החייב מספק יש בזה צד קדושה, א"כ אין לחשוש מה שהיתה מזווה זו קודם לכן בפתח החייב בלי ספק, עכ"ל.

אגב: עיין בספר חוקת הפתח (עמ' רכ"א-רכ"ב) שכתב: והנה בכתבי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל מצאתי סתירה בענין זה, דבס' הליכות שלמה (הל' תפילה במילואים בסוף הספר עמ' שכ"ד) כתב בזה"ל, ואפי' מזווה שהיתה קבועה בפתח ביתו דחייב בה מדאורייתא, ומוציאה וקובעה בבית השכור וכדומה דחייב רק מדרבנן, אפ"ה נראה דאין זה קרוי הורדה ושרי וכו'. ולא אמרו דאין מורידין אלא להשתמש בו, כמו להניח סתם ספרים בארון הקודש המיוחד לס"ת או בתיק של תפילין וכו', עכ"ל. ולא הבנתי כל הצורך, דבמזווה מה שמונחת בפתח ויוצא בה ידי חובתו, זה גופא ההשתמשות שלה, וכיון דאיסור אין מורידין נאמר על ההשתמשות, למה שרי להעביר מפתח שחייבו מדאורייתא לפתח שחייבו מדרבנן.

ולעומת זה בסוף שו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' צ"ז) יש איזה תשובות קצרות בעניני מזווה, ובאות כ"ד שם כתב בזה"ל: ובנוגע להעברת מזווה ממקום חיוב למקום מסופק, מצד הסברא נראה דאסור מפני שזה ממש הורדה להשתמש במזווה שזכתה למצות מזווה להשתמש בה למקום שהוא ספק פטור, עכ"ל. הרי דכאן נקט דקביעות המזווה מיקרי השתמשות ואכן יש איסור להורידו ממצותו. וכנראה חזר בו ממה שהובא בס' הליכות שלמה.

הערת המגיה: לכאורה יש לישב דברי הגרשו"א זצוק"ל, דיש לחלק בין דין מעלין בקודש וכו' לדין קרש שזכה להינתן בצפון - ינתן בצפון (ירושלמי שבת פ"ב ה"ג). אע"פ שלא שייך אין מורדין בנידון דידן, אבל יש לאסור מדין קרש שזכה וכו', שהרי ראייתו מציצית שאין להתיר ציצית מטלית של גדול וליתנם בטלית של קטן דחיבו רק מדרבנן, והלוא ציצית הן תשמישי מצוה דלא שייך בהן דין מעלין בקודש ואין מורדין].

ועיין בספר שבות יצחק (חט"ז הל' מזוזה, עמ' ק"א) שכתב: אולם שמעתי מהגרי"ש אלישיב זצ"ל דמזוזה שהיתה בפתח בית לא יעבירנה לבית שער וכדומה שחיובו מדרבנן, וגם לא למקום שחיובו מוטל בספק, ולא אמרינן דהרי זה כמי שמונחת בארון ואין כאן הורדה.

ועיין בספר חובת הדר (עמ' י"ח הערה מ"ב) שכתב שבשערי אמת מסתפק אם מותר להסיר ממקום של יחיד לקבעה במקום של רבים, דאפשר שכיון שמזוזה רבים אינה נבדקת כמזוזה יחיד [אלא נבדקת אחת לכ"ה שנה (כמבואר ב"ר"ד ס"י רצ"א סע' א)], הוי כהורדה מקדושה.

כבר הזכרנו לעיל את השאלות וספר האשכול דאין להסיר מזוזה מן הפתח בלי לקבוע אותה במקום אחר, משום שמבטל לה מן המצוה.

ויש שדנו אם נוטל מזוזה על מנת שלא לקבועה בפתח אחר, אם יש בזה איסור הורדה מקדושתה.

בספר חוקת הפתח - מזוזה (עמ' רכ"ב) הביא מספר דעת קדושים (סי' רע"ד בנה"ק אות ו') בשם נטע שעשועים (סי' כ"ה) שכתב שאסור לגנוז יריעה וכו' דגניזה גרעה מהורדה מקדושה (וכן מתבאר מתשובות מנחת שלמה ח"ב סי' צ"ז), ובגה"ק חלק עלינו.

עוד דנו הפוסקים במסיר מזוזה מפתח שחיובו מדאורייתא ולהניחה על פתח שחיובה מדרבנן אם שייך הכלל של 'קרש שזכה להנתן בצפון - ינתן בצפון' (מדרש אסת"ר ד' יד').

ועיין בספר המזוזה (עמ' ת"ס-תס"ב) שכתב: ועל כן פשוט שמותר להחליף מזוזה מחדר לחדר כשדרגתם שוה, ורק כשמעלת חדר אחד עדיפא יותר, אין לשנות את מזוזה ולקבעה בחדר שמעלתו פחותה. אלא שאין הדבר ברור כל כך מה נחשב למעלה יותר, דיתכן לצדד שבפתח שמדליק בו נר חנוכה, ומקים בו ענין 'מזוזה בימין ונר חנוכה משמאל' (מס' סופרים פ"כ ה"ג), אפשר שנחשב למעלה שזכתה בו המזוזה לקיים ענין זה. וכמו כן בחדר שמונחים בו ספרי קודש ולומדים בו וכדומה, אפשר שנחשב למעלה כלפי חדר אחר שמיועד רק לצרכים גשמיים, וצ"ע. ומסתבר שכשאינן צורך מיוחד, ראוי שלא להחליף סתם מזוזה מפתח לפתח. ועכ"פ לקחת מזוזה שהיתה קבועה בפתח שחיובו מן התורה ולקבעה בפתח שחיובו מדרבנן או רק מספק, בודאי לא אריך למעבד הכי. [עיין בסוף הענין מספר המזוזה מה לעשות בעת בדיקת מזוזה].

ופשוט שאין ענין 'קרש שזכה בצפון' שייך כלפי הפתח, לומר שפתח שזכה במזוזה זו לא יתנו בו מזוזה אחרת, דאיזו זכיה שייך בזה, הא כל המזוזה קדושתם שוה. ואין שום ענין במזוזה זו או אחרת [אם לא שהמזוזה הקודמת מהודרת יותר], אלא הנידון הוא לגבי המזוזה, שמזוזה שזכתה שיקיימו בה מצוה דאורייתא לא יקחו ממנה זכיה זו ולתת אותה למזוזה אחרת שעד עתה לא קיימו בה מצוה דאורייתא.

ועיין בספר קביעת מזוזה כהלכתה (עמ' ר"ח) שכתב: אולם מזוזה הנלקחת בהשאלה [מגמ"ח וכדומה], אין איסור לקובעם במקום ספק או דרבנן, כיון דמעיקרא עומדות להקבע לזמן נהיינו בכה"ג שהמזוזה מתחילתן עומדות לשימוש גמ"ח, דנמצא שמעולם לא הי' באופן קבוע על פתח החייב מדאורייתא. ולא שייך הורדה בקדושה מחמת שנקבעו באופן זמני קודם לכן במקום החייב מדאורייתא, כמבואר בט"ז (או"ח סי' קנ"ד סק"ז), וכ"כ במ"ב (שם סק"ח). ובשדי חמד (ח"ה מערכת המ"ם אות צ') הביא דיעות בזה, והקשה מהמבואר בגמ' (יומא י"ב) דכהן גדול שנפסל מעבודת יוה"כ ומינו אחר תחתיו, אינו חוזר לעבודת כהן הדיוט משום מעלין בקודש, אף דהוי לזמן. אולם י"ל דקדושת כהונה לא שייך בה קדושה לזמן, וכ"כ בתשובות ונהגות (ח"א סי' תרמ"ט).

בספר נוה שאנן - מזוזה (עמ' ל"ט) איתא: אם נטל לבודקן ונתערבו, ועכשיו אינו יודע איזה מזוזה הי' על פתח המחויב מן התורה ואיזה על פתח שמחויב מדין חומרא [כמו פחות מד' אמות], הנה יש פלוגתא אם איסור מעלין בקודש ולא מורדין הוא איסור דאורייתא או לא. דעת הפמ"ג (סי' קנ"ג במש"ז) הוא שאסור רק מדרבנן, והילפותא בגמ' (מנחות צ"ט). הוא אסמכתא בעלמא. אמנם, עיי' בדעת תורה שם שהביא מהפנ"י (מגילה כו.) שמבואר שהוא דין דאורייתא, וכן משמע מרש"י (שבת כא:), עיי"ש. בשו"ת קנין תורה (ח"ב סי' נ"ה אות ב') כתב שכיון שיש חשש הורדה, עדיף יותר להניחה בקופסא ולגנוזה, מלהורידה. לכן יקבעו על הפתחים המחוייבים מן התורה, וימכר השאר לפתחים המחוייבים מן התורה, ויקנה אחרות בשביל הפתחים שאינו מחוייבות מדינא. ואמנם בספר הלכה למשה (חלק מספר מזוזה מלכים, סי' רי"ד) כתב שאין בזה חשש הורדה, שהרי הפתחים שחושש שפטרות ממה נפשך - אם חייבות, הרי טוב, ואם אינן מחוייבות, הרי לא גרע מאילו הניחן בקופסא, ואין בזה דין הורדה. אבל בשו"ת קנין תורה הנ"ל לא ניחא ל' בסברא זו, שכתב שאם הוא חשוב הורדה, א"כ מצד זה גופא ממילא גרע מהניחן בקופסא. אבל צע"ק כוונתו.

הנושא מזוזה לשם קמיע, עיין בשו"ת להורות נתן (ח"א סי' מ"ח) שמסיק: נהי דלא שייך בזה מש"כ הרמב"ם שעושה ממצוה גדולה הניית עצמו, מ"מ יש בזה משום הוצאה מידי קדושה, שהרי מזוזה צריכה כתיבה לשמה וכמש"כ בס' מלאכת שמים (כלל ט' סע' א'), ומיד שכתבה חלה עליה קדושת מזוזה ועומדת למצוותה, וכשעושה ממנה קמיע מוציאתו מידי קדושה, ומעלין בקודש ולא מורדין, כנלע"ד.

סיכום הרבה מהנושאים שעסקנו בה נמצא בספר המזוזה (עמ' רס"ח-רס"ט): מזוזה שהשתמשו בה לצורך מצוה והסירוה - באופן שמותר להסירה - יש להקפיד לקבוע אותה במקום אחר, שביוון הוא למזוזה כאשר היא בטלה ממצותה.

מזוזה שהיתה קבועה בפתח שדרגת חיובה חמורה, לכתחילה אין לקבעה בפתח שדרגת חיובו פחותה, כגון להעבירה מפתח שחיובו מדאורייתא לפתח שחיובו רק מדרבנן, או מפתח החייב בוודאות לפתח שחיובו רק מספק.

היתה קבועה בפתח שיש בו דלת, אין לקבעה בפתח שאין בו דלת. היתה קבועה בחדר שגודלו ד' אמות על ד' אמות, אין לקבעה בחדר שיש בו רק כדי לרבע ד' אמות, וכל שכן כשאין בו אף כדי לרבע ד' אמות, גם אם הוא ראוי לתשמישו. היתה קבועה בחדר המשמש לדיור, אין לקבעה במחסן (storage room), ביהמ"ד, חנות, משרד, או מרפסת (porch) שאינה מקורה. היתה קבועה בבית שבבעלותו, אין לקבעה בבית שכור או שאול או לתת אותה לגמ"ח מזוזה.

לפתח שדרגת חיובו חמורה, ואיזו לפתח שדרגת חיובו פחותה - מותר לקבוע את המזוזות גם בפתחים שדרגת חיובם פחותה.

מזוזה מגמ"ח שקבועה בפתח שדרגת חיובו חמורה, אין איסור לקבעה בפתח שדרגת חיובו פחותה, לפי שמתחילה היא מיועדת לקבעה בכל סוגי הפתחים.

לכן, כשנוטלים את המזוזות ממקומן לצורך בדיקה, יש להשתדל לסמן על כל מזוזה לאיזה חדר היא שייכת, כדי שלא יחליף ביניהם ויקבע מזוזה השייכת לפתח שחיובו ברור, לפתח שאין חיובו ברור.

בדיעבד, כגון שנתערבו המזוזות ואין אפשרות להבחין איזו שייכת

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHAS PEKUDEI
© COPYRIGHT 2024
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

נדב בן דבורה לרפ"ש
ראובן בן בינה רחל לרפ"ש

רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
פעסא רחל בת דבורה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

“כל הזהב העשוי למלאכה לכל מלאכת הקודש”

“All the gold was used in the work to complete the sacred task.”

The *Chida*, in the Sefer, *Chomas Anach*, cites an interesting comment from *Rabbi Vidal Tzarfasi*. Chazal say that the main purpose for which gold was created was for the work of the Mishkan; not for ordinary use. This concept is alluded to in this verse: “All of the gold that was made” - in the world - was created for “the work” to complete the sacred task of building the Mishkan.

“וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו”
(לט:מג)

“And Moshe saw all the work, and behold they did it just as Hashem commanded ...”

Why does the Torah emphasize again and again that Bnei Yisroel constructed the Mishkan precisely as Hashem had commanded?

The *Netziv* explains that Bnei Yisroel knew that by building the Mishkan, the *Shechina* would descend upon them. Therefore, there was reason to believe that their intent when constructing the Mishkan would be to bring down the *Shechina* upon them. This thought, noble as it was, would nevertheless detract somewhat from the pure *Lishma* that was necessary. It was for this reason that the Torah stresses that the sole intent in building the Mishkan was to fulfill the command of Hashem.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

The Sefer Halichos Shlomo (Tefilla 12:20) writes in the name of Hagaon Rav Shlomo Zalman Auerbach Z'T'L, that Bochorim who are called to the Torah on Monday or Thursday do not have to put on a Talis, since the purpose of the *Atifa* with the Talis is to honor the Torah with *Malbushei Kovod*. However, since they are wearing Tefillin, that is sufficient.

On Shabbos, when they are called up to the Torah for Shacharis, they should wear a Talis. For Mincha on Shabbos, since no one is wearing a Talis, it is not

considered a lack of *Kovod*.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) Which incident in this week's Parsha took place on the 25th of Kislev?
- 2) What do we do every day that is based on the *Adanim*?
- 3) Why does the only Parsha that begins with the word *Vayakheil* begin with the Mitzva of Shabbos?
- 4) Do the fires of Gehenom rest on Shabbos?
- 5) Where did the Shechina rest from the time that the world was created until the Mishkan was built?
- 6) Which phrase that is mentioned 18 times in Parshas Pekudei is the basis for the 18 Brachos of *Shmona Esrei*?
- 7) At what point in time what the Creation completed?
- 8) Where do we find in the Mishkan the concept of the cure preceding the illness?
- 9) How many people were present when the Tzitz was made?
- 10) How did Moshe realize that the missing silver had been used to make the hooks?

ANSWERS

- 1) The Mishkan was completed on the 25th of Kislev (Ba'al Haturim 39:32).
- 2) The 100 Brachos we recite every day correspond to the number of *Adanim* in the Mishkan (Ba'al Haturim 38:27, and Moshav Zekeinim).
- 3) To teach us the importance of assembling the people to instruct them in the laws of Shabbos (see Beis Yoseif, Orach Chaim 290, citing the Midrash Tanchuma).
- 4) Yes (see Tur, Orach Chaim 295).
- 5) It was originally down on earth, but the sins of the wicked people drove it to the seventh heaven. When Avrohom came, he began bringing down the Shechina, until it once again dwelt on earth when the Mishkan was built (P'sikta Rabbasi 5:7, cited in Torah Sheleima, Shmos 40, #68).
- 6) The Moshav Zekeinim (40:32) writes that the 18

Brachos of Shmona Esrei correspond to the 18 times it is written "כאשר צוה ה' את משה" concerning building the Mishkan. The Bracha of ולמלשינים corresponds to "כאשר צוה ה' את משה כן עשר".

- 7) When the Mishkan was completed (Ba'al Haturim 39:32, on "ותכל").
- 8) The Hadar Zekeinim (37:1) from the Rosh writes that the *Atzei Shittim* in the Mishkan came to atone for the future sin in Shittim with Bnos Mo'av and Ba'al Pe'or [וז"ל ההדר זקנים: וברוך המקדים רפואה למכה].
- 9) Ten (see Moshav Zekeinim 39:30, who cites "the Chossid" who derived from this that one who writes the name of Hashem in a Sefer Torah, Tefillin or Mezuzah should do so in the presence of ten men).
- 10) According to the Zohar (Parshas Pekudei) a Bas Kol told him. According to the Yalkut Reuveini (cited in the Toras Moshe of the Chasam Sofer) Rabbi Akiva [who *Darshened* all of the *Vovim* in the Torah (see Yevamos 68b)] appeared to Moshe in a dream and reminded him. Also, see Sha'arei Bina (3) from the

Rokei'ach on Megillas Esther.

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on שמחות and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*